

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مجموعه قوانین و مقررات انتخابات

تدوین:
مهدی چراغ

انتشارات چتر دانش

عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: مجموعه قوانین و مقررات انتخابات/ تدوین مهدی چراغ.
مشخصات نشر	: تهران: چتر دانش، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	: ۳۸۰ ص: جدول؛ ۵/۱۴×۵/۲۱ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۵۹۲-۷
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: انتخابات -- قوانین و مقررات -- ایران Election law-- Iran
موضوع	: ایران. ریاست جمهوری -- انتخابات -- قوانین و مقررات
موضوع	: Iran. Presidency -- Elections -- Law and legislation
موضوع	: ایران. مجلس شورای اسلامی -- انتخابات -- قوانین و مقررات
موضوع	: Iran. Islamic Parliament-- Elections -- Law and legislation
موضوع	: ایران. مجلس خبرگان رهبری -- انتخابات
موضوع	: Iran. Majles-e Khubregān-e Rahbari -- Elections
شناسه افزوده	: چراغ، مهدی، ۱۳۷۳-، گردآورنده
رده بندی کنگره	: KMH۲۵۰۶
رده بندی دیویی	: ۳۴۲/۵۵۰۹
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۱۱۰۰۲۹
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیپا

نام کتاب	: مجموعه قوانین و مقررات انتخابات
ناشر	: چتر دانش
تدوین	: مهدی چراغ
نوبت و سال چاپ	: اول - ۱۴۰۲
شمارگان	: ۱۰۰۰
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۵۹۲-۷
قیمت	: ۱۷۰۰۰۰ تومان

فروشگاه مرکزی: تهران، میدان انقلاب، خ منبری جاوید(اردیبهشت شمالی)، پلاک ۸۸

تلفن مرکز پخش: ۶۶۴۹۲۳۲۷- تلفن فروشگاه کتاب: ۶۶۴۰۲۳۵۳

پست الکترونیک: nashr.chatr@gmail.com

کلیه حقوق برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

سخن ناشر

رشته حقوق با تمام شاخه‌ها و گرایش‌هایش، به‌منزله یکی از پرطرفدارترین رشته‌های دانشگاهی کشور، تعداد فراوانی از دانشجویان علوم انسانی را به خود جلب کرده است؛ دانشجویانی که پس از تحصیل، وارد عرصه خدمت شده و در مناصب و جایگاه‌های گوناگون به ایفای وظیفه مشغول می‌شوند.

منابعی که در دانشکده‌های حقوق، مبنای کار قرار گرفته و تحصیل دانشجویان بر مدار آنها قرار دارد، در واقع، مجموعه کتب و جزواتی هستند که طی سالیان متمادی چنان‌که باید تغییر نیافته و خود را با تحولات و نیازهای زمانه هماهنگ نکرده‌اند.

این، درحالی است که نیاز مبرم دانش‌پژوهان به مجموعه‌های پربار و سودمند، امری انکارناپذیر است. به این ترتیب، ضرورت تدوین کتب غنی و ارزشمند برای رفع نیازهای علمی دانشجویان رشته حقوق و نیز رشته‌های متأثر از آن، باید بیش از گذشته مورد توجه قرار گیرد؛ کتاب‌هایی که روزآمدی محتوای آنها از یک سو و تناسب آنها با نیاز دانش‌پژوهان از سوی دیگر، مورد توجه و لحاظ ناشر و نویسنده، قرار گرفته باشد.

مؤسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش، در مقام مؤسسه‌ای پیشگام در امر نشر کتب آموزشی روزآمد و غنی، توانسته است گام‌های مؤثری در همراهی با دانشجویان رشته حقوق بردارد. این مؤسسه افتخار دارد که با بهره‌مندی از تجربیات فراوان خود و با رصد دقیق نیازهای علمی دانشجویان، به تولید آثاری همت‌گمارد که مهم‌ترین دستاورد آنها، تسهیل آموزش و تسریع یادگیری پژوهندگان باشد. انتشارات چتر دانش امیدوار است با ارائه خدمات درخشان، شایستگی‌های خود را در این حوزه علمی بیش از پیش به منصه ظهور برساند.

فرزاد دانشور

مدیر مسئول انتشارات چتر دانش

فهرست

- ۷.....قانون انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۴/۰۴/۰۵
- ۲۹.....آیین‌نامه اجرایی انتخابات ریاست جمهوری مصوب ۱۳۶۴/۰۴/۱۶
- ۴۱.....قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۴
- تعریف، معیارها و شرایط لازم برای تشخیص رجل سیاسی، مذهبی و مدیر و مدبر بودن
- نامزدهای ریاست جمهوری مصوب ۱۴۰۰/۰۲/۰۸ ..... ۴۳
- ۴۶.....قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۰۹/۰۷
- ۸۲.....قانون اصلاح موادی از قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۹۵/۰۳/۰۳
- ۸۴.....آیین‌نامه اجرایی قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۰۹/۲۱
- ۱۲۱.....قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۶۵/۰۵/۰۹
- قانون الحاق چند ماده به قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات مجلس شورای اسلامی
- (مصوب ۱۳۶۵/۰۵/۰۹) و الحاق یک تبصره به ماده (۲۰) قانون انتخابات مجلس شورای
- اسلامی (مصوب ۱۳۷۸/۰۹/۰۷) مصوب ۱۳۷۸/۱۰/۱۳ ..... ۱۲۵
- قانون شفافیت و نظارت بر تأمین مالی فعالیت‌های انتخاباتی در انتخابات مجلس شورای
- اسلامی مصوب ۱۳۹۸/۱۱/۰۹ ..... ۱۲۷
- قانون تعیین محدوده حوزه‌های انتخاباتی مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۶۶/۰۱/۳۰ با
- اصلاحات بعدی ۱۳۳
- قانون میزان تأثیر تغییرات در تقسیمات کشوری در محدوده حوزه‌های انتخاباتی مصوب
- ۱۳۷۰/۱۰/۱۷ ..... ۱۹۳
- قانون انتخابات مجلس خبرگان رهبری مصوب ۱۳۵۹/۷/۱۰ فقهای شورای نگهبان با
- اصلاحات بعدی فقهای شورای نگهبان و مجلس خبرگان رهبری ۱۹۴
- آیین‌نامه اجرایی قانون انتخابات مجلس خبرگان مصوب ۱۳۶۱/۰۷/۱۸ شورای نگهبان ۱۹۹
- آیین‌نامه نظارت بر انتخابات مجلس خبرگان رهبری مصوب ۲۳ و ۱۳۸۵/۰۱/۳۰ شورای
- نگهبان ۲۲۵

قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب
۱۳۷۵/۰۳/۰۱ و اصلاحات بعدی آن..... ۲۳۰

آیین‌نامه اجرایی انتخابات شوراهای اسلامی شهر مصوب ۱۳۸۱/۰۴/۱۶..... ۲۷۶

آیین‌نامه اجرایی انتخابات شوراهای اسلامی روستا و بخش مصوب ۱۳۸۱/۰۴/۱۶..... ۲۹۶

آیین‌نامه اجرایی انتخابات شوراهای اسلامی شهرستان، استان و شورای عالی استان‌ها
مصوب ۱۳۸۱/۰۴/۳۰..... ۳۲۱

آیین‌نامه اجرایی تشکیلات، انتخابات داخلی و امور مالی شوراهای اسلامی روستا و نحوه
انتخاب دهیار مصوب ۱۳۷۸/۰۱/۱۱..... ۳۲۵

آیین‌نامه داخلی شورای اسلامی روستا مصوب ۱۳۸۴/۰۵/۰۵..... ۳۴۰

آیین‌نامه اجرایی ماده (۹۰) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و
انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ و اصلاحات بعدی آن مصوب ۱۳۹۶/۰۷/۰۵..... ۳۴۶

دستورالعمل ماده (۴) آیین‌نامه اجرایی ماده (۹۰) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات
شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۹۷/۰۲/۲۳..... ۳۴۹

شیوه‌نامه ماده (۹) آیین‌نامه اجرایی ماده (۹۰) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی
کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ و اصلاحات بعدی آن مصوب ۱۳۹۷/۰۲/۲۳..... ۳۵۱

قانون همه‌پرسی در جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۸/۰۴/۰۴..... ۳۵۴

آیین‌نامه اجرایی قانون همه‌پرسی در جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۸/۰۴/۰۷ ... ۳۶۳

قانون لزوم رسیدگی دقیق به شکایات داوطلبین رد صلاحیت شده در انتخابات مختلف
مصوب ۱۳۷۸/۰۸/۲۲..... ۳۷۴

آیین‌نامه نحوه پرداخت حق الزحمه مجریان و ناظران انتخابات مصوب ۱۳۸۷/۰۶/۲۴... ۳۷۶

سیاست‌های کلی انتخابات مقام معظم رهبری به روسای قوای سه‌گانه و رئیس مجمع
تشخیص مصلحت نظام..... ۳۷۸

قانون انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران

مصوب ۱۳۶۴/۰۴/۰۵

فصل اول - کلیات

ماده ۱- دوره ریاست جمهوری اسلامی ایران چهارسال است و از تاریخ تنفیذ اعتبارنامه وسیله مقام رهبری آغاز می‌گردد.

ماده ۲- اعتبارنامه رییس جمهور توسط شورای نگهبان تهیه و به حضور مقام رهبری تقدیم می‌گردد.

ماده ۳ ^۱ - وزارت کشور در غیر موارد اصل یکصد و سی و یکم (۱۳۱) قانون اساسی موظف است حداقل پنج ماه قبل از پایان دوره چهار ساله ریاست جمهوری مقدمات اجرای انتخابات را فراهم آورد و با رعایت اصل یکصد و نوزدهم (۱۱۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مراتب برگزاری انتخابات و تاریخ شروع ثبت نام داوطلبان ریاست جمهوری را با استفاده از وسایل ارتباط جمعی به اطلاع عموم برساند.

ماده ۴- کارکنان دولت در صورتی که به ریاست جمهوری انتخابات شوند سنوات ریاست جمهوری در سابقه استخدامی ایشان منظور خواهد شد.

ماده ۵- چنانچه شورای نگهبان به دلایلی انتخابات ریاست جمهوری را در سراسر کشور متوقف یا باطل نماید وزارت کشور با کسب نظر شورای نگهبان در اولین فرصت مناسب نسبت به تجدید انتخابات اقدام می‌نماید.

ماده ۶- سرپرست وزارت کشور به جای وزیر کشور و سرپرستان استانداری، فرمانداری و بخشداری با تأیید وزیر کشور به جای استاندار، فرماندار و بخشدار خواهند بود.

ماده ۷- آیین‌نامه اجرایی انتخابات ریاست جمهوری را وزارت کشور تهیه و با تصویب هیئت وزیران به اجرا می‌گذارد.

ماده ۸- نظارت بر انتخابات ریاست جمهوری به عهده شورای نگهبان می‌باشد. این نظارت عام و در تمام مراحل و در کلیه امور مربوط به انتخابات جاری است.

ماده ۹^۱- چنانچه در همه یا بعضی از شهرستان‌های یک استان شمارش آراء با دستگاه شمارشگر صورت پذیرد، سیستم کامپیوتری انتخابات باید به نحوی طراحی و اجرا شود که دسترسی به نرم‌افزارها و سخت‌افزارهای آن در کلیه مراحل انتخابات بدون حضور نمایندگان شورای نگهبان میسر نباشد. تصمیمات لازم جهت حفظ نرم‌افزارها و سخت‌افزارها مشترکاً توسط شورای نگهبان و وزارت کشور اتخاذ می‌شود و کلیه نسخه‌های نرم‌افزاری قبل از انتخابات به تأیید شورای نگهبان رسیده و مهر و موم (قفل نرم‌افزاری) می‌شود تا در زمان مورد توافق با حضور نمایندگان شورای نگهبان و وزارت کشور روی سیستم‌های کامپیوتری هر حوزه انتخاباتی نصب و راه‌اندازی گردد. هرگونه تغییر در نرم‌افزارها باید با اطلاع و تأیید شورای نگهبان انجام گیرد.

فصل دوم - کیفیت انتخابات

ماده ۱۰- انتخابات به صورت مستقیم و عمومی و با رأی مخفی خواهد بود.

ماده ۱۱- هرگاه در فاصله ده روز پیش از رأی‌گیری یکی از نامزدهایی که صلاحیت او طبق این قانون احراز شده فوت کند انتخابات به مدت دوهفته به تأخیر می‌افتد.

ماده ۱۲- انتخابات رییس‌جمهور با کسب اکثریت مطلق آراء می‌باشد.

ماده ۱۳- چنانچه در مرحله اول برای هیچ‌یک از داوطلبان اکثریت مطلق حاصل نگردد انتخابات دو مرحله‌ای خواهد شد بدین معنی که دو نامزدی که بیشترین آراء را در مرحله اول داشته‌اند در انتخابات مرحله دوم شرکت می‌کنند.

ماده ۱۴- انتخابات مرحله دوم در جمعه هفته بعد انجام خواهد گرفت.

ماده ۱۵- چنانچه در هر مرحله از انتخابات ریاست جمهوری به هر دلیل، فقط یک نامزد در جدول انتخابات باقی بماند بلافاصله دستور شروع مجدد انتخابات صادر می‌شود.

- ماده ۱۶-** چنانچه در مرحله دوم یکی از دو نفر حائز اکثریت فوت نماید مهلت انتخابات برای دو هفته تمدید می‌شود.
- ماده ۱۷-** وزارت کشور پس از وصول نظریه شورای نگهبان مبنی بر خاتمه انتخابات و امضای حکم ریاست جمهوری توسط مقام رهبری دستور امحای تعرفه و اوراق رأی را صادر خواهد نمود.
- ماده ۱۸-** به موجب قانون ۱۳۹۱/۱۱/۰۴ حذف شد.
- ماده ۱۹^۱-** در هر مرحله انتخاباتی هر شخص واجد شرایط می‌تواند فقط یک بار با ارائه شناسنامه و شماره ملی^۲ خود رأی دهد.
- تبصره^۳-** رأی‌دهندگان در خارج از کشور در صورت همراه نداشتن شناسنامه و شماره ملی می‌توانند با ارائه گذرنامه معتبر ایرانی، رأی دهند.
- ماده ۲۰-** اخذ رأی در داخل و خارج کشور در یک روز انجام می‌شود و مدت آن ۱۰ ساعت است و در صورت ضرورت قابل تمدید می‌باشد.
- تبصره^۱-** تشخیص ضرورت و مدت تمدید اخذ رأی در سراسر کشور به عهده وزیر کشور است.

۱- قانون استفساریه مواد (۱۱) و (۱۳) قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات ریاست جمهوری و مجلس شورای اسلامی و ماده (۱۹) قانون انتخابات ریاست جمهوری مصوب ۱۳۸۰/۰۳/۰۹
ماده واحده -

۱- آیا منظور از مفاد ماده (۱۹) قانون انتخابات ریاست جمهوری ناظر به شناسنامه عکس‌دار می‌باشد یا با توجه به فقدان قید عکس‌دار بودن برای شناسنامه منظور تنها ارائه شناسنامه معتبر جمهوری اسلامی ایران است و احراز هویت توسط مسئولان شعبه صورت می‌گیرد؟

۲- با توجه به ماده (۱۱) قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات ریاست جمهوری و با توجه به ماده (۱۳) قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات مجلس شورای اسلامی آیا منظور از امضاء ناظران صرفاً اعلام حضور ناظر در طول برگزاری انتخابات است یا امضاء ناظران به معنی تأیید روند اخذ رأی در شعبه مربوطه تلقی می‌شود و چنانچه روند اخذ رأی اشکال یا ایرادی داشته باشد ناظر ضمن امضاء در ذیل صورت‌جلسه ایراد و اشکال را قید می‌نماید؟

نظر مجلس

۱- منظور تنها ارائه شناسنامه معتبر است و الزامی به عکس‌دار بودن شناسنامه نیست.
۲- امضاء ناظران به منزله تأیید روند اخذ رأی است و اگر ایراد و اشکالی وجود داشته باشد ذیل صورت‌جلسه قید می‌شود. این تأیید نافی نظارت شورای نگهبان در بررسی‌های نهایی نمی‌باشد.

۲- اصلاحی ۱۳۹۲/۰۲/۳۰

۲- الحاقی ۱۳۷۲/۰۲/۲۸

تبصره ۲- اخذ رأی باید در روز جمعه انجام گیرد.

ماده ۲۱- کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و ادارات دولتی و مؤسسات وابسته به دولت و نهادهای انقلابی موظفند که حسب درخواست وزارت کشور، استانداران، فرمانداران و بخشداران، کارکنان و سایر امکانات خود را تا خاتمه انتخابات در اختیار آنان قرار دهند، بدیهی است مدت همکاری کارکنان مذکور جزء ایام مأموریت نامبردگان محسوب خواهد شد.

تبصره- کلیه نهادهای و ارگان‌های فوق‌الذکر موظفند حسب درخواست شورای نگهبان و هیئت‌های منصوب از جانب آن، کارکنان خود را در اختیار آنان قرار دهند و همچنین وزارت کشور، استانداران، فرمانداران و بخشداران موظفند امکانات لازم را در اختیار آنان قرار دهند.

ماده ۲۲^۱- انتخابات ریاست جمهوری و انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا هم‌زمان برگزار می‌گردد و وزارت کشور موظف است تمهیدات لازم برای انتخابات شوراهای را نیز فراهم نماید و چنانچه هم‌زمان انتخابات دیگری نیز برگزار گردد، در هر شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی با اعضای واحد، صندوق‌های مجزا برای هر انتخابات در نظر بگیرد.

تبصره- در صورتی که در اثر موجبات مذکور در اصل یکصد و سی و یکم (۱۳۱) قانون اساسی دوره ریاست جمهوری قبل از چهار سال به پایان برسد، مجلس جهت هم‌زمان شدن انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا با انتخابات ریاست جمهوری از طریق توقف یا تمدید دوره شوراهای اسلامی در چهارچوب قانون اساسی تصمیم‌گیری خواهد کرد

ماده ۲۳- صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران مکلف است برنامه‌های آموزش انتخاباتی را که وزارت کشور یا هیئت مرکزی نظارت منتخب شورای نگهبان ضروری تشخیص می‌دهند، و همچنین کلیه اعلامیه‌ها و اطلاعیه‌های مربوط به انتخابات را از شبکه سراسری یا محلی صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، پخش نماید.

ماده ۲۴- مأموران انتظامی در حدود قانون موظف به ایجاد نظم و جلوگیری از هرگونه بی‌نظمی در جریان انتخابات و حفاظت صندوق‌ها می‌باشند. نیروهای نظامی و انتظامی حق دخالت در امور اجرایی و نظارت در انتخابات را ندارند.

ماده ۲۵- در موارد ذیل با تأیید هیئت نظارت یا نماینده وی برگ‌های رأی باطل ولی جزء آراء مأخوذه محسوب و مراتب در صورت جلسه، قید و آراء مذکور ضمیمه صورت جلسه خواهد شد:

- ۱- آراء غیر قابل خواندن.
  - ۲- آرای که از طریق خرید و فروش به دست آمده باشد.
  - ۳- به موجب قانون ۱۳۷۲/۰۱/۱۷ حذف شده است.
  - ۴- به موجب قانون ۱۳۷۲/۰۱/۱۷ حذف شده است.
  - ۵- آرای که سفید به صندوق ریخته شده باشد.
- ماده ۲۶-** در موارد ذیل با تأیید هیئت نظارت یا نماینده وی برگ‌های رأی باطل و جزء آراء مأخوذه محسوب نشده و مراتب در صورت جلسه قید و آراء مذکور ضمیمه صورت جلسه خواهد شد.

- ۱- صندوق فاقد لاک و مهر انتخاباتی باشد.
- ۲- آراء زائد بر تعداد تعرفه باشد.
- ۳- آراء کسانی که به سن قانونی رأی دادن نرسیده باشند.
- ۴- آرای که با شناسنامه افراد فوت شده یا غیر ایرانی داده شده باشد.
- ۵- آرای که با تقلب و تزویر (در تعرفه‌ها، آراء، صورت جلسات، شمارش) به دست آمده باشد.

- ۶- آرای که با شناسنامه غیر یا جعلی اخذ شده باشد.
- ۷- آراء تکراری.
- ۸- آرای که با شناسنامه کسانی که حضور ندارند اخذ شده باشد.
- ۹- به موجب قانون ۱۳۷۲/۰۱/۱۷ حذف شده است.
- ۱۰- آرای که از طریق تهدید به دست آمده باشد.
- ۱۱- آرای که روی ورقه غیر از برگ رأی نوشته شده باشد.

تبصره ۱- کل آراء مندرج در صورت جلسه‌ای که صندوق اخذ رأی آن فاقد اوراق رأی یا برگ‌های تعرفه باشد، باطل و جزء آراء مأخوذه محسوب نخواهد شد.
تبصره ۲ -^۱ به تعداد آراء زائد مذکور در بند ۲ به قید قرعه از کل برگ‌های رأی کسر می‌شود.

ماده ۲۷- به موجب قانون ۱۳۷۲/۰۱/۲۲ حذف شده است.
ماده ۲۸ -^۲ در صورتی که در برگ رأی نام بیش از یک نفر نامزده نوشته و یا علامت‌گذاری شده باشد برگ رأی باطل است ولی جزو آرای مأخوذه محسوب خواهد شد.

ماده ۲۹- قبل از شروع رأی‌گیری باید در حضور نماینده یا نمایندگان هیئت نظارت، صندوق‌های خالی، بسته و ممهور به مهر شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی گردد و در صورت جلسه‌ای که قبل از شروع رأی‌گیری انتخابات توسط اعضای صندوق در محل اخذ رأی تنظیم می‌گردد، نماینده یا نمایندگان هیئت نظارت شعبه مربوطه، تعداد صندوق‌ها و خالی بودن آن‌ها را گواهی نمایند و در صورتی که در جریان رأی‌گیری نیاز باشد که صندوقی را اضافه نمایند باید به همین ترتیب عمل نموده و صورت جلسه گردد.

ماده ۳۰- وزارت کشور موظف است در طول برگزاری انتخابات باتوجه به وظایفی که به عهده دارد، مطالب مربوط به انتخابات را به اطلاع عموم برساند.

ماده ۳۱ -^۳ وزارت کشور مجری برگزاری انتخابات ریاست جمهوری است و زیر نظر هیئت اجرایی مرکزی انتخابات با ترکیب اعضای ذیل اقدام می‌نماید:
 ۱- وزیر کشور (به عنوان رییس هیئت)

۲- یکی از اعضای هیئت رییس مجلس شورای اسلامی با انتخاب مجلس (بدون حق رأی)

۳- دادستان کل کشور

۴- وزیر اطلاعات

۱- اصلاحی ۱۳۷۲/۰۱/۱۷

۲- اصلاحی ۱۳۷۲/۰۱/۱۷

۳- اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶

۵- تعداد هفت نفر از شخصیت‌های دینی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی به عنوان معتمدان مردمی به ترتیب مقرر در تبصره‌های (۱) و (۲) این ماده.

تبصره ۱- وزیر کشور حداقل پنج ماه قبل از پایان دوره چهار ساله ریاست جمهوری، سی نفر از شخصیت‌های مذهبی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی کشور را که دارای صلاحیت‌های مندرج در تبصره (۳) ماده (۳۹) این قانون باشند به عنوان معتمد به هیئت مرکزی نظارت بر انتخابات معرفی می‌نماید و با رعایت تبصره (۲) این ماده پس از تأیید هیئت مرکزی نظارت حداکثر ظرف یک هفته جلسه‌ای با حضور حداقل دوسوم معتمدان مذکور تشکیل می‌دهد که ضمن آن هفت نفر معتمدان موضوع بند (۵) با رأی مخفی و اکثریت نسبی به عنوان عضو اصلی و چهار نفر عضو علی‌البدل به ترتیب آراء انتخاب شوند.

تبصره ۲- چنانچه هیئت مرکزی نظارت به هر دلیلی کل یا تعدادی از معتمدان پیشنهادی را تأیید ننمود؛ وزیر کشور موظف است به تعداد دو برابر مورد نیاز، افراد واجد شرایط دیگری را به هیئت مرکزی نظارت پیشنهاد نماید. هیئت مرکزی نظارت حداکثر ظرف بیست و چهار ساعت نظر خود را کتباً اعلام می‌نماید. در هر صورت نظر هیئت مرکزی نظارت برای وزیر کشور لازم‌الاتباع است.

تبصره ۳- هیچ یک از اعضای هیئت اجرایی مرکزی انتخابات نباید نامزد انتخابات ریاست جمهوری باشند.

تبصره ۴- اولین جلسه با دعوت وزیر کشور تشکیل می‌شود و دبیر ستاد انتخابات کشور به پیشنهاد وزیر کشور و تأیید هیئت اجرایی مرکزی انتخاب می‌گردد. مسئولیت دبیری هیئت اجرایی مرکزی نیز بر عهده دبیر ستاد انتخابات است.

تبصره ۵- نایب رییس هیئت اجرایی مرکزی انتخابات با رأی اکثریت و از بین اعضای هیئت انتخاب می‌شود.

تبصره ۶- تصمیمات هیئت اجرایی مرکزی انتخابات نباید موجب تداخل در وظایف و اختیارات نظارتی شورای نگهبان در ارتباط با انتخابات ریاست جمهوری گردد؛ در غیر این صورت تصمیمات مذکور، باطل و هرگونه اقدامی در این جهت ممنوع است. مرجع تشخیص موضوع این تبصره، شورای نگهبان است.

تبصره ۷- جلسه هیئت اجرایی مرکزی انتخابات با حضور نه نفر رسمیت می‌یابد و مصوبات آن با رعایت تبصره (۶) این ماده با رأی حداقل هفت نفر از اعضاء قابل اجراء است.

تبصره ۸- نتیجه شمارش آراء انتخابات ریاست جمهوری پس از وصول گزارش هیئت اجرایی مرکزی به وسیله وزیر کشور اعلام می‌شود و تأیید نهایی صحت انتخابات بر عهده شورای نگهبان است.

تبصره ۹- وزارت کشور با اطلاع هیئت اجرایی مرکزی انتخابات می‌تواند مأمورانی برای بازرسی و کنترل جریان انتخابات به طور ثابت یا سیار به شهرستان‌ها، بخشها و شعب ثبت‌نام و اخذ رأی اعزام کند.

ماده ۳۲- پس از پایان انتخابات صورت جلسه نتیجه انتخابات با امضاء هیئت اجرایی شهرستان و هیئت نظارت بر انتخابات شهرستان در چهار نسخه تهیه می‌شود که یک نسخه نزد هیئت اجرایی شهرستان می‌ماند و بقیه برای هیئت نظارت بر انتخابات مزبور و وزارت کشور و هیئت مرکزی نظارت بر انتخابات ارسال می‌شود.

ماده ۳۳- ارتکاب امور ذیل جرم محسوب می‌شود:

- ۱- خرید و فروش رأی.
- ۲- تقلب و تزویر در اوراق تعرفه یا برگ رأی یا صورت جلسات.
- ۳- تهدید یا تطمیع در امر انتخابات.
- ۴- رأی دادن با شناسنامه جعلی.
- ۵- رأی دادن با شناسنامه دیگری.
- ۶- رأی دادن بیش از یکبار.
- ۷- اخلال در امر انتخابات.
- ۸- کم و زیاد کردن آراء یا تعرفه‌ها.
- ۹- تقلب در رأی‌گیری و شمارش آراء.
- ۱۰- رأی گرفتن با شناسنامه کسی که حضور ندارد.
- ۱۱-^۱ توصیه به انتخاب کاندیدای معین از طرف اعضاء شعبه اخذ رأی اعم از

مجریان یا ناظران یا هر فرد دیگر محل صندوق رأی به رأی دهنده.
 ۱۲- تغییر و تبدیل یا جعل و یا ربودن و یا معدوم نمودن اوراق و اسناد انتخاباتی از قبیل تعرفه و برگ رأی و صورت‌جلسات و تلکس و تلفن‌گرام‌ها و تلگراف‌ها.
 ۱۳- باز کردن و یا شکستن قفل و محل نگهداری و لاک و مهر صندوق‌های رأی بدون مجوز قانونی.

۱۴- جابه‌جایی، دخل و تصرف و یا معدوم نمودن اسناد انتخاباتی بدون مجوز قانونی.

۱۵- دخالت در امر انتخابات با سند مجعول.

۱۶- ایجاد رعب و وحشت برای رأی‌دهندگان یا اعضای شعب ثبت‌نام و اخذ رأی با اسلحه یا بدون اسلحه در امر انتخابات.

۱۷- دخالت در امر انتخابات با سمت مجعول و یا به هر نحو غیرقانونی.

تبصره ۱- چنانچه وقوع جرایم مندرج در ماده فوق موجب گردد که جریان انتخابات در یک یا چند شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی از مسیر قانونی خود خارج شود و در نتیجه کلی انتخابات مؤثر باشد مراتب وسیله وزارت کشور به منظور طرح در شورای نگهبان به هیئت مرکزی نظارت اعلام می‌گردد.

تبصره ۲-^۱ هیئت‌های اجرایی و نظارت موظفند در صورت اطلاع از ارتکاب هر یک از جرایم فوق، موضوع را برای رسیدگی به مرجع قضایی ذی‌صلاح اعلام نمایند. موضوع باید بلافاصله توسط دادستان حوزه مربوطه رسیدگی شود.

ماده ۳۴-^۲ قوه قضاییه یکی از شعب موجود در هر حوزه قضایی را به منظور رسیدگی خارج از نوبت به تخلفات و جرایم انتخاباتی اختصاص می‌دهد.

تبصره ۱- به تخلفات و جرایمی که به وسیله نامزدها صورت می‌گیرد پس از برگزاری انتخابات، در شعبه رسیدگی به تخلفات و جرایم انتخاباتی در تهران رسیدگی می‌شود.

تبصره ۲- تشکیلات قضایی هر شهرستان یا بخش به منظور پیشگیری از وقوع جرم، اقدامات لازم را در محدوده قوانین و مقررات مربوطه، معمول می‌دارد.

۱- الحاقی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶

۲- اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶

فصل سوم - شرایط انتخاب‌کنندگان و انتخاب‌شوندگان

ماده ۳۵- انتخاب‌شوندگان هنگام ثبت‌نام باید دارای شرایط زیر باشند:

- ۱- از رجال مذهبی، سیاسی.
  - ۲- ایرانی‌الاصل.
  - ۳- تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران.
  - ۴- مدیر و مدبر.
  - ۵- دارای حسن سابقه و امانت و تقوی.
  - ۶- مؤمن و معتقد به مبانی جمهوری اسلامی ایران و مذهب رسمی کشور.
- ماده ۳۶- انتخاب‌کنندگان باید دارای شرایط ذیل باشند:

- ۱- تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران.
  - ۲- هجده سال تمام
  - ۳- عدم جنون.
- ماده ۳۷^۲- کلیه افرادی که مسئولیت مستقیم در امر انتخابات ریاست جمهوری به صورت اجرا و یا نظارت دارند در صورتی می‌توانند داوطلب شوند که قبل از ثبت‌نام از سمت خود استعفا نموده، و در آن سمت شاغل نباشند.

فصل چهارم - هیئت اجرایی

ماده ۳۸^۳- بلافاصله پس از صدور دستور شروع انتخابات از طرف وزارت کشور، فرماندار دستور تشکیل هیئت‌های اجرایی را به بخشداران صادر نموده و موظف است ظرف سه روز هیئت اجرایی انتخابات شهرستان را به ریاست خود و عضویت رییس ثبت احوال، رییس دادگستری و دادستان یا نمایندگان رییس دادگستری و دادستان که دارای پایه قضایی می‌باشند و نه نفر از معتمدین تشکیل دهد.

۱- اصلاحی ۱۳۸۵/۱۰/۱۳

۲- اصلاحی ۱۳۶۵/۰۹/۰۴

۳- اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶

تبصره ۱- در شهرستان و بخش‌هایی که شورای اسلامی شهرستان با بخش تشکیل شده است یک نفر از اعضاء شورا به انتخاب شورا، یکی از ۸ نفر معتمدین مذکور خواهد بود.

تبصره ۲-^۱ در صورت حضور رییس دادگستری و دادستان در محل، نامبرده مکلف است شخصاً در جلسات هیئت اجرایی شرکت نماید.

ماده ۳۹-^۲ فرماندار سی نفر از معتمدان را با تأیید هیئت نظارت به صورت کتبی دعوت می‌نماید. در جلسه‌ای که ظرف دو روز از تاریخ دعوت با حضور اعضای هیئت نظارت و حداقل دوسوم از معتمدان مذکور منعقد می‌شود، نه نفر از بین معتمدان تأیید شده، به عنوان معتمدان اصلی و پنج نفر به عنوان معتمدان علی‌البدل هیئت اجرایی با رأی مخفی و اکثریت نسبی آراء انتخاب می‌شوند.

تبصره ۱- تعداد اعضای هیئت‌های اجرایی شهرستان و بخش و کیفیت و مهلت تشکیل آن‌ها یکسان است.

تبصره ۲- معتمدین هیئت اجرایی و ناظرین شورای نگهبان نباید در انتخابات قبل مرتکب تخلفی شده باشند که در یکی از محاکم صالحه اثبات شده باشد

تبصره ۳- معتمدین این ماده باید دارای ایمان و التزام عملی به اسلام و قانون اساسی و حسن شهرت و سواد خواندن و نوشتن بوده و از عوامل مؤثر در تحکیم رژیم سابق و وابسته به گروه‌های غیرقانونی نباشند.

ماده ۴۰- هیچ یک از اعضاء هیئت اجرایی و ناظرین شورای نگهبان و اعضای شعب ثبت‌نام و اخذ رأی نباید با داوطلبان انتخابات به ترتیب ذیل خویشاوندی نسبی و یا سببی داشته باشند:

الف- خویشاوندی نسبی: پدر، مادر، فرزند، برادر و خواهر.

ب- خویشاوندی سببی: همسر و پدر، مادر، برادر و خواهر او.

ماده ۴۱- اعضاء هیئت اجرایی پس از پذیرفتن عضویت، ملزم به شرکت در جلسات و انجام وظایف قانونی می‌باشند.

۱- الحاقی ۱۳۷۲/۰۱/۱۷ و اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶

۲- اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶

تبصره ۱- در صورت عدم شرکت فرماندار یا بخشدار و یا رییس ثبت احوال و یا رییس دادگستری دادستان و یا نمایندگان رییس دادگستری و دادستان در جلسات، هیئت اجرایی موظف است مراتب را طی صورت جلسه‌ای به مقام اجرایی مافوق اعلام داشته کسب تکلیف نمایند.

تبصره ۲- هیئت اجرایی موظف است در صورت جلسات و گزارش کار خود موارد غیبت اعضاء را با ذکر علت غیبت به وزارت کشور اعلام دارد.

ماده ۴۲- هرگاه در جریان انتخابات یک یا چند نفر از معتمدین هیئت اجرایی دو جلسه متوالی یا چهار جلسه غیرمتوالی از حضور در جلسات هیئت اجرایی خودداری نمایند، یا وظایف قانونی خود را انجام ندهند و یا هیئت اجرایی را از اکثریت ساقط کنند، به جای آنان به ترتیب تعداد رأی از معتمدین علی‌البدل وسیله فرماندار یا بخشدار دعوت به عمل خواهد آمد، در صورتی که با دعوت از اعضاء علی‌البدل باز هم اکثریت حاصل نگردد، باقیمانده را از معتمدین (تا سی نفر) تأمین خواهند نمود.

ماده ۴۳- هیئت اجرایی بخش بلافاصله پس از انتخاب معتمدین، تشکیل جلسه داده و تعداد و محل استقرار شعب ثبت‌نام و اخذ رأی را تعیین نموده و به وسیله رییس هیئت به فرماندار جهت طرح در هیئت اجرایی شهرستان اعلام می‌دارد.

ماده ۴۴- جلسات هیئت‌های اجرایی شهرستان و بخش با حضور دو سوم کلیه اعضاء رسمیت یافته و اخذ تصمیم با اکثریت مطلق حاضرین خواهد بود.

ماده ۴۵- هیئت اجرایی شهرستان پس از تعیین محل‌های استقرار شعب ثبت‌نام و اخذ رأی و بررسی و تأیید و تصویب مصوبات هیئت‌های اجرایی بخش‌ها در مورد تعداد و محل شعب ثبت‌نام و اخذ رأی نه روز قبل از روز اخذ رأی مبادرت به انتشار آگهی انتخابات حاوی تاریخ برگزاری انتخابات، ساعات اخذ رأی، شرایط انتخاب‌کنندگان، جرایم و تخلفات و مقررات جزایی و محل شعب ثبت‌نام و اخذ رأی در سراسر شهرستان می‌نمایند.

تبصره - در صورت بروز بعضی از مشکلات با موافقت وزارت کشور مهلت نه روز تا ۷ روز تقلیل مییابد.

ماده ۴۶- فرماندار موظف است سه نسخه از آگهی‌های منتشره در سطح شهرستان را به وزارت کشور ارسال دارد. یک نسخه از این آگهی‌ها به وسیله وزارت کشور هیئت مرکزی نظارت بر انتخابات فرستاده می‌شود.

ماده ۴۷^۱- هیئت‌های اجرایی شهرستان و بخش پس از انتشار آگهی انتخابات برای هر شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی پنج یا هفت نفر از معتمدین محل که دارای سواد خواندن و نوشتن باشند انتخاب و به فرماندار یا بخشدار جهت صدور حکم معرفی می‌نمایند.

تبصره ۱- اعضای شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی از بین خود یک نفر رییس، یک نفر نایب رییس و سه نفر منشی انتخاب می‌نمایند و بایستی ترتیبی اتخاذ نمایند که یک روز قبل از اخذ رأی، محل شعبه آماده برای اخذ رأی باشد.

تبصره ۲- محل شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی مندرج در آگهی انتخابات غیر قابل تغییر است مگر اینکه دایر نمودن شعبه و یا اداره کار آن در محل اعلام شده قبلی، به علت حوادث غیرمترقبه و یا هر علت دیگری مقدور نباشد که در این صورت مراتب تغییر شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی توسط هیئت اجرایی و ناظران شورای نگهبان با ذکر علت، صورت جلسه شده و شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی جدید در کوتاه‌ترین فاصله نسبت به شعبه سابق به نحوی دایر خواهد شد که خللی در مراجعه رأی‌دهندگان و تشخیص محل شعبه ایجاد نشود و تبدیل شعبه باید به اطلاع مردم محل برسد.

تبصره ۳- تشکیل شعب ثبت‌نام و اخذ رأی در موزه‌ها ممنوع می‌باشد.

ماده ۴۸- فرماندار موظف است مستقیماً یا با تفویض اختیار به بخشدار برای هر یک از شعب ثبت‌نام و اخذ رأی یک نماینده تعیین نماید.

ماده ۴۹- کلیه امور انتخابات بخش مرکزی را هیئت اجرایی شهرستان انجام می‌دهد.

ماده ۵۰^۲- هیئت اجرایی بخش با تصویب هیئت اجرایی شهرستان می‌تواند برای مناطق صعب‌العبور و کوهستانی و مسافت‌های دور و نقاطی که تشکیل شعب ثابت ثبت‌نام و اخذ رأی مقدور نیست شعب اخذ رأی سیار تشکیل دهد.

۱- اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶

۲- اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶

هیئت اجرایی شهرستان نیز می‌تواند در صورتی که لازم بداند نسبت به تشکیل شعب اخذ رأی سیار در مرکز شهرستان و بخش مرکزی اقدام نماید و در هر دو مورد باید به اطلاع هیئت نظارت و نماینده‌ای از طرف رییس دادگستری و نمایندگان نامزدها برسد. و همچنین نماینده‌ای از هیئت نظارت در معیت صندوق سیار بوده و مسیر گردش صندوق را در صورت جلسه‌ای قید و تأیید نمایند.

ماده ۵۱- به موجب قانون ۱۳۷۲/۰۱/۱۷ حذف شده است.

ماده ۵۲- به موجب قانون ۱۳۷۲/۰۱/۱۷ حذف شده است.

ماده ۵۳- در سفارتخانه‌ها و یا کنسولگری و نمایندگی سیاسی ایران در خارج از کشور هیئت اجرایی انتخابات ریاست جمهوری به ریاست سفیر و یا سرکنسول و یا عالی‌ترین مقام نمایندگی سیاسی و عضویت سه نفر از کارمندان ارشد سفارتخانه یا کنسولگری و یا نمایندگی سیاسی و ۵ نفر از ایرانیان مؤمن به انقلاب اسلامی مقیم آن کشور به انتخاب و دعوت سفیر یا سرکنسول یا مقام نمایندگی سیاسی تشکیل می‌گردد.

ماده ۵۴- هیئت اجرایی موضوع ماده فوق پس از خاتمه اخذ رأی و قرائت آراء نتیجه را صورت جلسه می‌نماید. سفیر و یا سرکنسول و یا عالی‌ترین مقام نمایندگی سیاسی موظف است بلافاصله نتیجه را با سریع‌ترین وسیله مخابراتی ممکن از طریق وزارت امور خارجه به وزارت کشور اعلام دارد.

فصل پنجم - اعلام داوطلبی و رسیدگی به صلاحیت داوطلبان

ماده ۵۵^۱- داوطلبان ریاست جمهوری یا نمایندگان تام‌الاختیار آن‌ها که کتباً معرفی شده باشند باید ظرف پنج روز از تاریخ انتشار دستور شروع انتخابات به وزارت کشور مراجعه نموده و پرسشنامه اعلام داوطلبی را پس از دریافت و تکمیل همراه با چهار برگ تصویر کلیه صفحات شناسنامه و دوازده قطعه عکس ۶×۴ از آخرین عکس خود را که همان سال گرفته باشند به وزارت کشور تسلیم و رسید دریافت دارند. در صورت حضور دادستان در محل، نامبرده مکلف است شخصاً در جلسات هیئت اجرایی شرکت نماید.

تبصره ۱- هر یک از داوطلبان ریاست جمهوری در صورت تمایل به انصراف از داوطلبی باید شخصاً و یا از طریق نماینده تام‌الاختیار خود و به صورت کتبی انصراف خود را به وزارت کشور اعلام نمایند.

ماده ۵۶- وزارت کشور پس از پایان مهلت قبول داوطلبی، بلافاصله مدارک داوطلبان را به دبیرخانه شورای نگهبان تسلیم می‌دارد.

ماده ۵۷- شورای نگهبان ظرف پنج روز از تاریخ وصول مدارک داوطلبان به صلاحیت آنان رسیدگی و نظر خود را صورت‌جلسه نموده و یک نسخه از آن را به وزارت کشور ارسال می‌دارد.

تبصره- در موارد ضرورت بنا به تشخیص شورای نگهبان مدت مذکور در این ماده حداکثر تا ۵ روز دیگر تمدید و به وزارت کشور اعلام می‌گردد.

ماده ۵۸- پس از سپری شدن مدت زمان قانونی چنانچه مدارکی دال بر عدم صلاحیت کاندیداهای ریاست جمهوری بدست آید، پس از بررسی و اعلام عدم صلاحیت وی توسط شورای نگهبان، مراتب بوسیله وزارت کشور به اطلاع عموم می‌رسد.

ماده ۵۹- کاندیدها می‌توانند اسناد و مدارک مثبت صلاحیت خود را ضمیمه اعلام داوطلبی نمایند و یا در مدت زمان رسیدگی به صلاحیت داوطلبان به شورای نگهبان تقدیم نمایند.

ماده ۶۰- وزارت کشور موظف است پس از وصول نظریه شورای نگهبان اسامی نامزدهای ریاست جمهوری را با استفاده از وسایل ارتباط جمعی ظرف مدت دو روز به اطلاع مردم سراسر کشور برساند.

ماده ۶۱- در مواردی که طبق گزارشات و شکایات و اعتراضات واصله برای شورای نگهبان معلوم گردد که اعضاء هیئت‌های نظارت از قوانین و مقررات تخلف نموده‌اند، شورای نگهبان موظف است آن‌ها را بلافاصله عزل و افراد دیگری را جایگزین نمایند.

فصل ششم - تبلیغات

ماده ۶۲^۱ - به منظور تضمین برخورداری یکسان نامزدهای ریاست جمهوری از امکانات دولتی کمیسیونی به نام کمیسیون بررسی تبلیغات انتخابات در زیر نظر هیئت اجرایی مرکزی انتخابات و بنا به دعوت وزیر کشور تشکیل می‌گردد.

ماده ۶۳ - اعضاء کمیسیون بررسی تبلیغات ریاست جمهوری عبارتند از:

۱- دادستان کل کشور یا نماینده تام‌الاختیار او.

۲- وزیر کشور یا نماینده تام‌الاختیار او.

۳- دبیر هیئت اجرایی مرکزی انتخابات

۴- رئیس شورا یا یکی از اعضای شورای نظارت بر سازمان صدا و سیمای

جمهوری اسلامی ایران به انتخاب شورا

۵- رئیس سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران یا نماینده تام‌الاختیار او

تبصره- شورای نگهبان می‌تواند یکنفر از میان اعضای خود یا از خارج را به

منظور نظارت بر کار کمیسیون مزبور تعیین نماید.

ماده ۶۴^۲ - چنانچه به تشخیص کمیسیون بررسی تبلیغات برنامه‌های

تبلیغاتی ضبط شده نامزدها در صدا و سیما دربرگیرنده مطالب توهین‌آمیز یا

هتک حرمت سایر نامزدها با دیگر افراد و یا مغایر با قوانین باشد، سازمان صدا و

سیمای جمهوری اسلامی ایران موظف به حذف آن مطالب است و در صورتی که

ضمن پخش برنامه زنده‌ای موارد مذکور از سوی هر یک از نامزدهای انتخابات

یا نماینده آن‌ها واقع شود، سازمان موظف است با تشخیص کمیسیون بررسی

تبلیغات به میزان مناسب و به صورت ضبط شده فرصت احقاق حق بدهد.

ماده ۶۵ - نامزدهای ریاست جمهوری که صلاحیت آنان توسط شورای

نگهبان تأیید و اسامی آن‌ها از طرف وزارت کشور اعلام می‌گردد هر یک حق

دارند به طور مساوی از صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران برای معرفی و

۱- اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶

۲- الحاقی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶

۳- الحاقی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶

۴- اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶

ارائه برنامه‌های خود استفاده نمایند. ترتیب و تنظیم برنامه تبلیغات نامزدهای انتخاباتی از طریق صدا و سیما به عهده کمیسیون بررسی تبلیغات می‌باشد.

ماده ۶۶- فعالیت‌های انتخاباتی نامزدهای ریاست جمهوری رسماً از تاریخ اعلام اسامی آنان به وسیله وزارت کشور آغاز و تا ۲۴ ساعت قبل از شروع اخذ رأی خاتمه می‌پذیرد.

ماده ۶۷- فعالیت انتخاباتی در مرحله دوم از تاریخ اعلام رسمی نتایج قطعی آراء مرحله اول شروع و تا ۲۴ ساعت قبل از آغاز اخذ رأی مرحله دوم ادامه خواهد یافت.

ماده ۶۸- انجام هرگونه فعالیت تبلیغاتی از تاریخ اعلام رسمی اسامی نامزدها له یا علیه نامزدهای ریاست جمهوری از میز خطا به نماز جمعه و یا هر وسیله دیگری که جنبه رسمی و دولتی دارد و فعالیت کارمندان در ساعات اداری و همچنین استفاده از وسایل و سایر امکانات وزارتخانه‌ها و ادارات، شرکت‌های دولتی و مؤسسات وابسته به دولت و نهادها و مؤسساتی که از بودجه عمومی (به هر مقدار) استفاده می‌کنند و همچنین در اختیار گذاشتن وسایل و امکانات مزبور ممنوع بوده و مرتکب مجرم شناخته می‌شود.

تبصره ۱- مؤسسات و نهادهایی که دارایی آنان از اموال عمومی است، همانند بنیاد مستضعفان، مشمول ماده فوق می‌باشند.

تبصره ۲- ادارات و سازمان‌ها و ارگان‌های دولتی و نهادها و اعضای آنها با ذکر سمت خود حق ندارند له یا علیه هیچ‌یک از نامزدهای انتخاباتی اعلامیه، اطلاعیه، پلاکارد بدهند.

ماده ۶۹- الصاق اعلامیه، عکس، پوستر، هرگونه آگهی تبلیغاتی بر روی علائم راهنمایی و رانندگی، تابلوی بیمارستان‌ها، تابلوی مدارس و سایر مؤسسات آموزشی دولتی و وابسته به دولت ممنوع بوده و مأمورین انتظامی در صورت مشاهده چنین مواردی متخلفین را جلب و به منظور تعقیب قانونی به مقامات قضایی تحویل می‌نمایند. شهرداری‌ها و بخشدارها نیز باید نسبت به امحاء چنین اوراق اقدام نمایند.

ماده ۷۰- هیچکس حق ندارد آگهی یا پوستره‌های تبلیغاتی نامزدهای انتخاباتی را که در محل‌های مجاز الصاق گردیده در مدت و زمان قانونی تبلیغات پاره و یا محو نماید و عمل مرتکب جرم محسوب می‌شود.

ماده ۷۱- داوطلبان ریاست جمهوری و طرفداران آنان در تبلیغات انتخاباتی به هیچ وجه مجاز به هتک حرمت و حیثیت نامزدهای انتخاباتی نمی‌باشند و متخلفین طبق مقررات مجازات خواهند شد.

ماده ۷۲- هرگونه آگهی و آثار تبلیغاتی باید قبل از شروع اخذ رأی از محل شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی توسط اعضاء شعبه محو گردد.

ماده ۷۳- مقامات اجرایی و نظارت انتخابات حق تبلیغ له یا علیه هیچ‌یک از داوطلبان انتخاباتی را نخواهند داشت. تخلف از این قانون جرم محسوب می‌شود.

ماده ۷۴^۱- کلیه رسانه‌های دیداری و شنیداری و مکتوب و الکترونیک و سایر شبکه‌های مجازی، حق ندارند آگهی یا مطلبی علیه نامزدهای انتخاباتی درج کنند و یا مطالبی بنویسند که دال بر انصراف گروه یا اشخاصی از نامزدهای معین باشد. در صورت وقوع این تخلف، نامزدهای مزبور حق دارند پاسخ خود را ظرف هجده ساعت پس از انتشار، به وسیله وزارت کشور به رسانه مزبور بدهند و رسانه مزبور مکلف به نشر فوری آن در اولین زمان ممکن است.

در صورتی که رسانه مزبور قبل از ساعات ممنوعیت تبلیغاتی اطلاع‌رسانی نکند یا منتشر نشود، مدیر مسئول آن باید با هزینه خود پاسخ نامزد را به روزنامه یا مجله همطرزی که قبل از ممنوعیت تبلیغات چاپ می‌شود، ارسال نماید و آن نشریه مکلف به درج آن در اولین چاپ نشریه است.

ماده ۷۵- در صورت درخواست کتبی و رسمی اشخاص حقیقی و حقوقی، چاپخانه آگهی تبلیغاتی انتخاباتی را چاپ خواهد نمود.

ماده ۷۶- ذیل آگهی‌های تبلیغاتی چاپی باید نام و نشانی دقیق چاپخانه و تاریخ چاپ درج شده باشد.

ماده ۷۷- مسئولان چاپخانه‌ها موظفند چهار نسخه از هر یک از اوراق تبلیغاتی انتخاباتی را بلافاصله پس از چاپ همراه با یک نسخه از درخواست

رسمی تقاضاکنندگان جهت ضبط در پرونده سریعاً به وزارت کشور و شورای نگهبان ارسال دارند.

تبصره- وزارت ارشاد اسلامی موظف است مفاد مواد ۷۴ و ۷۵ و ۷۶ را به چاپخانه‌های کشور بخشنامه نموده و در مورد متخلفین با توجه به ماده ۲۶ آیین‌نامه تأسیس چاپخانه و گراورسازی مصوب ۱۳۵۸/۱۲/۲۷ شورای انقلاب تصمیم مقتضی اتخاذ نماید.

فصل هفتم - شکایت و نحوه رسیدگی

ماده ۷۸- اعلام نتایج رسیدگی به شکایات انتخابات ریاست جمهوری از طریق رسانه‌های گروهی از اختیارات شورای نگهبان است.

ماده ۷۹- شورای نگهبان ظرف یک هفته و در صورت ضرورت حداکثر ده روز پس از دریافت نتیجه انتخابات ریاست جمهوری نظر قطعی خود را نسبت به انتخابات انجام شده به وزارت کشور اعلام و وزارت کشور از طریق رسانه‌های گروهی نتیجه نهایی را به اطلاع مردم خواهد رساند.

ماده ۸۰- هیئت‌های اجرایی موظفند از تاریخ اعلام نهایی صلاحیت داوطلبان تا دو روز پس از اعلام نتیجه اخذ رأی انتخابات، شکایات واصله را بپذیرند و ظرف ۲۴ ساعت در جلسه مشترک هیئت اجرایی و ناظرین شورای نگهبان در شهرستان مربوطه به آن‌ها رسیدگی نمایند و نتیجه را صورت‌جلسه نموده و به وزارت کشور اعلام دارند.

تبصره ۱- کسانی که از نحوه برگزاری انتخابات شکایت داشته باشند، می‌توانند ظرف سه روز از تاریخ اخذ رأی شکایت مستند خود را به ناظرین شورای نگهبان یا دبیرخانه این شورا نیز تسلیم دارند.

تبصره ۲- شکایاتی قابل رسیدگی خواهد بود که مشخصات شاکی یا شاکیان شامل نام، نام‌خانوادگی، شغل، نشانی کامل، شماره تلفن (در صورت داشتن تلفن) و اصل امضاء شاکی را داشته باشد.

تبصره ۳- در صورتی که شاکی بدون دلیل و مدرک و مغرضانه داوطلبان انتخاباتی را متهم نماید و عمل شاکی عنوان افترا داشته باشد قابل تعقیب و

پیگیری است.

تبصره ۴- طرح و بررسی شکایات در مورد افراد محرمانه بوده و افشای آن ممنوع است.

تبصره ۵- بازرسان گزارشات خود را منحصراً به مراجع ذیصلاح قانونی ارسال می‌دارند.

ماده ۸۱- شکایاتی که در جریان انتخابات به هیئت اجرایی تسلیم می‌شود مانع از ادامه کار انتخابات نبوده و در موعد رسیدگی به شکایات مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

ماده ۸۲- هیئت اجرایی پس از بررسی شکایات و گزارشات چنانچه تشخیص دهد که امور انتخابات در یک یا چند شعبه از جریان عادی خارج شده و صحیح انجام نگرفته است، با تأیید شورای نگهبان، انتخابات یک یا چند شعبه مزبور را باطل اعلام می‌نماید.

ماده ۸۳- وزیر کشور پس از وصول اعتبارنامه از شورای نگهبان، رییس جمهور منتخب را به حضور رهبر یا شورای رهبری معرفی می‌نماید.

فصل هشتم - مجازات

ماده ۸۴- مجازات تخلف از بند ۱۶ ماده ۳۳ به ترتیب ذیل تعیین می‌گردد:
الف- چنانچه مرتکب بدون اسلحه ایجاد رعب و وحشت نماید تا ۷۴ ضربه شلاق محکوم می‌گردد.

ب- چنانچه ایجاد رعب و وحشت خواه به تحریک یا بالمباشره همراه با اسلحه باشد و محاربه صدق نکند تا ۷۴ ضربه شلاق و یا حداکثر تا دوسال حبس محکوم خواهد شد.

ماده ۸۵- مجازات کسی که با اتخاذ سمت مجعول در انتخابات دخالت کند (موضوع بند ۱۷ ماده ۳۳) تا ۵۰ ضربه شلاق خواهد بود و هرگاه مرتکب سندی هم در این باره جعل نموده باشد، مجازات جعل و تزویر را خواهد داشت و چنانچه دخالت وی مؤثر در سرنوشت انتخابات باشد و مسیر انتخابات یک بخش و یا یک شهرستان و یا یک استان را بر هم بزند مرتکب از یک تا پنج سال حبس

محکوم خواهد شد.

ماده ۸۶- مجازات تخلف از ماده ۲۱ و تبصره آن ۲ الی ۶ ماه انفصال از خدمت دولتی خواهد بود.

ماده ۸۷- اعضاء ادارى هيئت اجرايى (فرماندار يا بخشدار، رييس ثبت احوال، دادستان يا نماينده وى) در صورت تخلف از ماده ۴۱ و تبصره ۲ ماده ۴۷ اين قانون به مجازات كسر حقوق تا يك سوم از يك‌ماه تا شش ماه به حكم مراجع صالحه محكوم خواهند شد و در مورد بقيه اعضاء محروميت تا دو نوبت انتخابات از عضويت هيئت‌هاى اجرايى و نظارت و شعب اخذ رأى مى‌باشد.

ماده ۸۸^۱- متخلفان از موارد مندرج در ماده (۶۸) و تبصره‌هاى آن و كسانى كه از طريق راديو و تلويزيون تبليغ انتخاباتى له يا عليه يکى از نامزدهاى انتخاباتى نمايند و همچنين مسئولان مستقيم برنامه‌هاى مربوطه به مجازات حبس از يك تا شش ماه محكوم مى‌شوند.

ماده ۸۹- چنانچه مأموران انتظامى با دستور كتبى فرماندار يا بخشدار از امحاء اعلانات، عكس‌ها، پوستره‌هاى منصوبه در تابلوها و اماكن ممنوعه مندرج در ماده ۶۹ استنكاف نمايند به مجازات كسر حقوق تا يك سوم از يك‌ماه تا سه‌ماه محكوم مى‌گردند. و چنانچه افرادى عالمأ در حين الصاق دستگير گردند به مجازات پنج الی پانزده ضربه شلاق محكوم مى‌گردند.

ماده ۹۰- مجازات تخلف از ماده ۷۲ محروميت از عضويت در شعبه ثبت‌نام براى دو دوره مى‌باشد.

ماده ۹۱^۲- مجازات تخلف از ماده (۷۴)، تعطيل نشریه يا سايت خبری يا مركز ارسال پيامک و شبکه‌هاى مجازى از يك تا سه ماه است و مدير نشریه يا سايت خبری يا مركز ارسال پيامک و شبکه‌هاى مجازى به شلاق تا هفتادوچهار ضربه محكوم مى‌گردد. در صورت مشخص بودن نويسنده مقاله اين مجازات شامل نويسنده نيز مى‌شود.

۱- اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶

۲- اصلاحی ۱۳۹۱/۱۰/۲۶

ماده ۹۲- مجازات تخلف از ماده ۷۱ در مواردی که افتراء یا نشر اکاذیب باشد همان مجازات افتراء یا نشر اکاذیب است و در غیر موارد فوق مجازات آن تا سه ماه حبس خواهد بود.

ماده ۹۳- در اجرای صحیح اصل ۹۹ قانون اساسی و حفظ بی‌طرفی کامل، ناظرین شورای نگهبان موظفند در طول مدت مسئولیت خود، بی‌طرفی کامل را حفظ نمایند و ابراز جانبداری ناظرین به هر طریقی از یکی از کاندیداها جرم محسوب می‌شود.

تبصره- مجازات تخلف از ماده فوق انفصال شش‌ماه تا یک‌سال از خدمات دولتی یا شش‌ماه تا یک‌سال زندان خواهد بود.

ماده ۹۴- مجازات‌های این فصل به انواع مذکور منحصر نبوده و قاضی در هر مورد می‌تواند متخلف را به مجازات مذکور و یا هر مجازات متناسب دیگری که در قانون تعزیرات آمده است محکوم نماید.

قانون فوق مشتمل بر نود و چهار ماده و بیست و نه تبصره در جلسه روز چهارشنبه پنجم تیرماه یک‌هزار و سیصد و شصت و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۶۴/۰۴/۰۹ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

آیین‌نامه اجرایی انتخابات ریاست جمهوری

مصوب ۱۳۶۴/۰۴/۱۶

ماده ۱- فرمانداران و بخشداران موظفند در اجرای ماده ۸ قانون انتخابات ریاست جمهوری از آغاز انتخابات با دعوت از اعضای هیئت‌های نظارت شورای نگهبان موجبات نظارت کامل آنان را در کلیه مراحل اجرایی انتخابات فراهم نمایند.

ماده ۲- هیئت مرکزی نظرت منتخب شورای نگهبان می‌باید رونوشت احکام ناظر یا ناظرین خود را به ستاد انتخابات کشور، ستاد انتخابات استانداری، فرمانداری‌ها و بخشداری‌های مربوطه ارسال نماید.

ماده ۳- فرمانداران و بخشداران باید پس از دریافت رونوشت احکام هیئت‌های نظارت از نامبردگان برای تشکیل جلسه دعوت به عمل آورند.

ماده ۴- شرکت ناظر یا ناظرین شورای نگهبان در جلسات هیئت اجرایی به منظور نظارت بر صحت اجرای قانون انتخابات ریاست جمهوری بوده و عدم حضور آنان در جلسات و یا خودداری آنان از امضاء صورت‌جلسات مانع از ادامه کار انتخابات نخواهد بود.

ماده ۵- هیئت‌های نظارت در صورتی که نتوانند شخصاً در جلسه شرکت نمایند ضمن تنظیم صورت‌جلسه، نماینده‌ای از بین خود انتخاب و نماینده منتخب با در دست داشتن یک نسخه از صورت‌جلسه تنظیمی در جلسه متشکله شرکت نموده و صورت‌جلسه تنظیمی را به منظور ضبط در سوابق انتخاباتی به فرماندار یا بخشدار محل تسلیم نماید.

ماده ۶- مراجع ذی‌صلاح قانونی در مورد ارسال گزارشات بازرسان (موضوع تبصره ۵ ذیل ماده ۸۰ قانون انتخابات ریاست جمهوری) عبارتند از: شورای نگهبان، هیئت مرکزی نظارت و ستاد انتخابات کشور.

ماده ۷- هیئت‌های اجرایی شهرستان موظفند یک نسخه از صورت‌جلسات اقدامات خود را که به ناظر یا ناظرین شورای نگهبان تسلیم می‌نمایند به ستاد انتخابات کشور نیز ارسال دارند.

ماده ۸- در این انتخابات ملاک تبعیت بخشداری‌ها از فرمانداری‌ها، قانون تقسیمات کشوری جمهوری اسلامی ایران بوده و حوزه‌بندی انتخابات مجلس شورای اسلامی ملاک عمل نخواهد بود.

ماده ۹- فرمانداران پس از وصول دستور وزارت کشور مبنی بر انجام انتخابات ریاست جمهوری، شروع برنامه انتخابات را به وزارت کشور تلگراف و تلفنگرام و بلافاصله دستور تشکیل هیئت اجرایی بخش‌های تابعه را به بخشداران مربوطه ابلاغ می‌نمایند.

ماده ۱۰- به موجب اصلاحی ۱۳۷۲/۰۲/۰۱ حذف شده است.

ماده ۱۱- به موجب اصلاحی ۱۳۷۲/۰۲/۰۱ حذف شده است.

ماده ۱۲^۱- فرمانداران و بخشداران پس از بررسی‌های لازم سی (۳۰) نفر از معتمدین اقدار مختلف مردم شهرستان و بخش را تعیین و پس از تأیید، هیئت نظارت مربوط از اعضای اداری هیئت اجرایی (دادستان یا نماینده وی و رئیس ثبت احوال) و سی (۳۰) نفر معتمدین منتخب برای تشکیل جلسه انتخاب معتمدین اصلی و علی‌البدل هیئت اجرایی دعوت به عمل می‌آورند.

ماده ۱۳- در شهرستان‌ها و بخش‌هایی که شورای اسلامی در آن‌ها تشکیل شده باشد فرماندار یا بخشدار در اجرای تبصره ذیل ماده ۳۸ قانون ریاست جمهوری اقدام می‌نمایند.

ماده ۱۴^۲- پس از حضور حداقل بیست (۲۰) نفر از معتمدین دعوت شده آنان از بین خود یا خارج هشت (۸) نفر را به عنوان معتمدین اصلی و پنج (۵) نفر را به عنوان معتمدین علی‌البدل اجرایی با رأی مخفی و اکثریت نسبی آراء انتخاب می‌نمایند و مراتب صورت جلسه می‌شود و به امضای حاضران در جلسه می‌رسد.

ماده ۱۵- فرمانداران پس از تشکیل اولین جلسه هیئت اجرایی مرکز شهرستان مراتب را به ستاد انتخابات کشور اعلام می‌دارند.

ماده ۱۶- به موجب اصلاحی ۱۳۷۲/۰۲/۰۱ حذف شده است.

۱- اصلاحی ۱۳۷۲/۰۲/۰۱

۲- اصلاحی ۱۳۷۲/۰۲/۰۱

ماده ۱۷- هیئت‌های اجرایی بخش‌ها بلافاصله پس از انتخاب معتمدین و تکمیل عده خود تشکیل جلسه داده و تعداد و محل استقرار شعب ثبت‌نام و اخذ رأی را تعیین و مراتب را صورت‌جلسه نموده و یک نسخه از آن را وسیله بخشدار برای فرماندار شهرستان جهت طرح در جلسه هیئت اجرایی شهرستان ارسال می‌دارند.

ماده ۱۸- بخشداران در اجرای تصمیمات هیئت اجرایی نسبت به صدور حکم عضو رابط اقدام می‌نمایند.

ماده ۱۹- هیئت اجرایی شهرستان با توجه به ماده ۴۵ قانون انتخابات ریاست جمهوری پس از تعیین محل استقرار شعب ثبت‌نام و اخذ رأی در مرکز شهرستان و بخش مرکزی و بررسی و تصویب مصوبات هیئت‌های اجرایی بخش‌ها در مورد تعداد و محل شعب ثبت‌نام و اخذ رأی مبادرت به انتشار آگهی انتخابات حاوی تاریخ، ساعت برگزاری انتخابات، محل شعب ثبت‌نام و اخذ رأی، شرایط انتخاب‌کنندگان و مقررات جزایی در سراسر شهرستان می‌نماید.

ماده ۲۰- فرمانداران با همکاری نیروی انتظامی نسبت به انتشار آگهی انتخابات در سطح شهرستان اقدام می‌نمایند.

ماده ۲۱- در اجرای ماده ۴۶ قانون انتخابات ریاست جمهوری فرمانداران موظفند سه نسخه از آگهی‌های منتشره در سطح شهرستان را به ستاد انتخابات کشور و یک نسخه به ستاد انتخابات استانداری ارسال دارند.

ماده ۲۲- هیئت‌های اجرایی شهرستان و بخش در اجرای ماده ۴۷ قانون نسبت به تنظیم صورت‌جلسه تعیین اعضاء شعب ثبت‌نام و اخذ رأی اقدام می‌نمایند.

ماده ۲۳- بخشداران یک نسخه از صورت‌جلسه انتخاب اعضاء شعب ثبت‌نام و اخذ رأی را به فرمانداری مرکز شهرستان ارسال می‌دارند.

ماده ۲۴- فرمانداران و بخشداران موظفند با توجه به صورت‌جلسه هیئت اجرایی مبنی بر تعیین اعضاء شعب ثبت‌نام و اخذ رأی نسبت به صدور ابلاغ آنان اقدام و جهت تحویل صندوق و لوازم و مدارک ثبت‌نام و اخذ رأی از آنان دعوت به عمل آورند.

ماده ۲۵- فرمانداران و بخشداران پس از دعوت و حضور اعضاء شعب ثبت نام و اخذ رأی مدارک و لوازم شعبه و همچنین برگ های انتخاباتی را تحویل اعضاء شعبه اخذ رأی نموده و پس از توجیه برنامه و روش ثبت نام و اخذ رأی و قرائت آراء ترتیبی اتخاذ خواهند نمود که یک روز قبل از روز اخذ رأی، اعضاء شعب ثبت نام و اخذ رأی به محل شعب اعزام شوند.

ماده ۲۶- فرمانداران می باید نسبت به صدور حکم نماینده فرماندار اقدام نمایند.
ماده ۲۷^۱- فرمانداران و بخشداران به منظور حفاظت شعب ثبت نام و اخذ رأی با هماهنگی نیروی انتظامی حداقل دو نفر از مأمورین انتظامی را ضمن صدور ابلاغ در معیت اعضاء شعبه به محل شعبه ثبت نام و اخذ رأی اعزام می نمایند.

ماده ۲۸^۲- برنامه روز اخذ رأی:

اعضاء شعبه ثبت نام و اخذ رأی حداقل یک ساعت قبل از وقت مقرر در محل شعبه حاضر می شوند. ابتدا از بین خود نسبت به انتخاب یک نفر رییس، یک نفر نایب رییس و سه نفر منشی اقدام و سپس صندوق اخذ رأی را در حضور نماینده هیئت نظارت بر انتخابات و نماینده فرماندار باز و پس از حصول اطمینان از خالی بودن آن، لفاف و با مهر شعبه ثبت نام و اخذ رأی لاک و مهر و مراتب را در صورت جلسه ثبت و اخذ رأی در ۵ نسخه منعکس و کار ثبت نام و اخذ رأی را به شرح مراحل پنجگانه زیر آغاز می نمایند.

اول - مرحله مراجعه رأی دهندگان

دوم - مرحله کنترل

سوم - مرحله ثبت نام

چهارم - مرحله اخذ رأی

پنجم - مرحله تکمیل صورت جلسه

اول - مرحله مراجعه رأی دهندگان

۱- اعضاء شعبه باید کوشش کنند محل اخذ رأی حتی الامکان دارای درب ورودی و خروجی مجزا باشد و مأمورین انتظامی موظفند طبق دستور نماینده

۱- اصلاحی ۱۳۷۲/۰۲/۰۱ و ۱۳۸۴/۰۳/۱۸

۲- اصلاحی ۱۳۷۲/۰۲/۰۱

فرماندار یا رییس شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی از ازدحام در محل اخذ رأی از ازدحام در محل اخذ رأی پذیرد.
 ۲- رأی‌دهندگان با در دست داشتن عین شناسنامه در محل شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی حضور یافته و به ترتیب به منظور ثبت‌نام و دادن رأی وارد محوطه اخذ رأی می‌شوند.

دوم- مرحله کنترل

کنترل در دو مرحله انجام می‌شود:

الف- کنترل شناسنامه: نماینده فرماندار یا رییس شعبه یا هر یک از سه منشی شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی با ملاحظه شناسنامه رأی‌دهنده موارد ذیل را مورد توجه قرار می‌دهند:

۱- شناسنامه به مهر انتخابات ریاست جمهوری همان مرحله ممهور نشده باشد.
 ۲- شناسنامه متعلق به شخص مراجعه‌کننده بوده و دارنده آن در روز اخذ رأی وارد سن شانزده (۱۶) سالگی شده باشد.

ب- کنترل انگشت: نماینده فرماندار یا رییس شعبه و یا هر یک از سه منشی، انگشت سبابه دست رأی‌دهنده را کنترل می‌نماید که آلوده به رنگ جوهر استامپ که احتمالاً نشان دادن رأی است نباشد.

تبصره- در صورتی که شناسنامه مراجعه‌کننده ممهور به مهر انتخابات جاری باشد و یا بر انگشت سبابه او اثر جوهر استامپ مشخص شده باشد، به دستور نماینده فرماندار از رأی دادن وی جلوگیری به عمل می‌آید.

سوم- مرحله ثبت‌نام

۱- پس از انجام مرحله کنترل و حصول اطمینان از این که شناسنامه متعلق به مراجعه‌کننده بوده و او واجد شرایط رأی دادن می‌باشد یک نفر از منشی‌ها نسبت به ثبت مشخصات سجلی رأی‌دهنده بر اساس شناسنامه و سایر اطلاعات مورد نیاز بر روی برگ تعرفه اقدام و پس از اخذ اثر انگشت رأی‌دهنده روی برگ تعرفه، آن را امضاء می‌نماید.

۲- متصدی ثبت‌نام، شناسنامه رأی‌دهنده را به مهر انتخابات ممهور و به وی تحویل می‌نماید.

۳-۱. چنانچه انتخابات به شیوه دستی برگزار شود، وزارت کشور می‌تواند به منظور گردآوری آمار و اطلاعات مربوط به رای‌دهندگان از قبیل جنس، سن یا تأهل فرم‌های جداگانه‌ای تهیه کند. نماینده فرماندار - بخشدار یا یکی از اعضای شعبه موظفند فرم‌های اطلاعاتی را هنگام ثبت‌نام از رای‌دهندگان تکمیل نمایند. این فرم‌ها در پایان بدون آنکه داخل صندوق اخذ رأی انداخته شوند حسب مورد تحویل بخشداری یا فرمانداری ذیربط خواهد شد.

چهارم - مرحله اخذ رأی

۱-۲. متصدی ثبت‌نام برگ رأی را از محل پرفراژ (نقطه‌چین) از تعرفه انتخاباتی جدا نموده و به رأی‌دهنده تسلیم می‌نماید و رأی‌دهنده با علامت‌گذاری در مقابل اسم یکی از نامزدها، برگ رأی را بدون هرگونه نوشته و یا علامت دیگری و بدون اینکه آن را تا نماید داخل صندوق می‌اندازد. چنانچه انتخابات به شیوه دستی برگزار شود، لازم است رأی‌دهنده نام نامزد مورد نظر خود را در محل تعیین شده در برگ رأی بنویسد، سپس برگ رأی را تا نموده و داخل صندوق بیندازد.

۲- نماینده فرماندار و اعضای شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی باید ترتیبی اتخاذ نمایند که رأی‌نویسی مخفی و به صورت کاملاً آزاد و بدون اعمال نفوذ شخص دیگری انجام گیرد و هیچ‌یک از اعضای شعبه و نماینده فرماندار و مأمورین انتظامی و نماینده هیئت نظارت بر انتخابات و اصولاً کلیه افرادی که به نحوی از انحا در شعبه وظیفه‌ای به عهده دارند حق توصیه به رأی‌دهنده برای رأی دادن نیاز به فرد دیگری داشته باشد باید از وجود افراد خارج از شعبه که مورد اعتماد وی باشند استفاده نماید و اعضای شعبه نیز کنترل نمایند تا عمل خلاف قانون انجام نگیرد.

۳- نماینده هیئت نظارت بر انتخابات یا بازرسان وزارت کشور در صورت مشاهده تخلف یا اعمال نفوذ موظفند مراتب را به اعضای شعبه و نماینده فرماندار تذکر دهند و آنان ضمن تنظیم صورت‌جلسه باید فرد یا افراد خاطی را توسط مأمورین انتظامی و در جلو درب ورودی خواهد بود.

۱- الحاقی ۱۳۸۰/۰۲/۱۹

۲- اصلاحی ۱۳۸۰/۰۲/۱۹

پنجم - مرحله شمارش تعرفه و تکمیل صورت جلسه

اعضای شعبه پس از انقضای مهلت اخذ رأی و حصول اطمینان از اینکه کلیه مراجعه‌کنندگان رأی خود را در صندوق‌های رأی انداخته و فرد دیگری برای رأی‌دادن در محل شعبه وجود ندارد بلافاصله با حضور نماینده هیئت نظارت بر انتخابات و نماینده فرماندار اقدامات زیر را انجام می‌دهند و پس از تکمیل قسمت‌های دیگر صورت جلسه شعبه کار ثبت‌نام و اخذ رأی را به پایان می‌رسانند.

۱- تعداد کل تعرفه و برگ رأی مصرف نشده باقیمانده را در صورت جلسه درج و کلیه اعضا، نماینده هیئت نظارت بر انتخابات و نماینده فرماندار زیر آن را امضای نمایند.

۲- تعرفه‌های مصرف شده، تعرفه و برگ رأی مصرف نشده باقیمانده را یکجا بسته‌بندی و همراه با یک نسخه از صورت جلسه شعبه داخل جعبه مناسب قرار داده و با مهر شعبه لاک و مهر می‌نمایند.

۳- یک نسخه دیگر از صورت جلسه شعبه را بدون این که درب صندوق اخذ رأی باز شود از محل شکاف صندوق داخل صندوق رأی قرار داده و سپس شکاف مذکور را با پارچه مسدود و لاک و مهر می‌نمایند.

۴- نسخه سوم صورت جلسه تنظیمی به رییس شعبه و نسخه چهارم به نماینده هیئت نظارت بر انتخابات و نسخه باقیمانده توسط نماینده فرماندار به هیئت اجرایی مربوط تحویل داده خواهد شد و صندوق یا صندوق‌های اخذ رأی، جعبه محتوی تعرفه‌ها و سایر لوازم انتخاباتی بلافاصله به وسیله رییس شعبه، نماینده فرماندار و نماینده هیئت نظارت بر انتخابات با همراهی مأموران محافظ صندوق به مرکز شمارش آرا منتقل می‌شد.

تبصره- اگر در روز اخذ رأی حوادث و اشکالات مربوط به انتخابات در محل شعبه پدید آید مراتب در انتهای صورت جلسه (قسمت توضیحات) منعکس می‌شود.

ماده ۲۹- به موجب اصلاحی ۱۳۷۲/۰۲/۰۱ حذف شده است.

ماده ۳۰- به موجب اصلاحی ۱۳۷۲/۰۲/۰۱ حذف شده است.

ماده ۳۱^۱ - بلافاصله پس از رسیدن صندوق یا صندوق‌های رأی به محل استقرار دستگاه‌های شمارشگر، قرائت و شمارش آرا به شرح موارد زیر انجام می‌شود:

۱-۲ - درب صندوق و صندوق‌های رأی توسط هیئت اجرایی و با حضور رییس شعبه نماینده هیئت نظارت بر انتخابات و نماینده فرماندار و هیئت نظارت شهرستان باز و از روی صورت‌جلسه داخل آن کد شعبه و تعداد تعرفه‌های مصرف شده به اپراتور اعلام و برگ‌های رأی به وی تحویل می‌شود.

تبصره- در شهرستان‌هایی که بیش از یک مرکز شمارش و قرائت آرا دارند، صندوق یا صندوق‌های رأی توسط نمایندگان هیئت اجرایی و نمایندگان هیئت نظارت که باید تا دو روز قبل از اخذ رأی، هیئت‌های مذکور آنان را تعیین و به فرماندار معرفی نموده باشند باز و کار شمارش انجام می‌شود.

۲-۳ - تعداد کل برگ‌های رأی داخل صندوق یا صندوق‌ها، تعداد آراء صحیح، تعداد آرا باطله مأخوذه، تعداد آرا باطله غیرمأخوذه، تعداد رأی هر یک از نامزدها و جمع آرای مأخوذه (مجموع آرا صحیح به اضافه باطله مأخوذه) مربوط به هر شعبه توسط دستگاه مشخص و در فرم نتیجه قرائت و شمارش آرا شعبه در پنج نسخه ثبت و پس از تأیید و امضا آن توسط اپراتور و رییس شعبه نماینده هیئت نظارت بر انتخابات و نماینده فرماندار تحویل رییس شعبه می‌شود.

۳-۴ - رییس شعبه با همکاری نماینده هیئت نظارت بر انتخابات و نماینده فرماندار بلافاصله یک نسخه از فرم نتیجه قرائت و شمارش آرای شعبه به همراه برگ‌های رأی خوانده شده را داخل صندوق یا صندوق‌های رأی گذارده و درب آن را می‌بندند و پس از لاک و مهر ضمیمه یک نسخه از فرم نتیجه را قرائت و شمارش آرای شعبه همراه با جعبه محتوی تعرفه‌ها به هیئت اجرایی شهرستان تحویل می‌دهد.

۱- اصلاحی ۱۳۷۲/۰۲/۰۱

۲- اصلاحی ۱۳۷۲/۰۲/۲۲

۳- اصلاحی ۱۳۷۲/۰۲/۲۲

۴- اصلاحی ۱۳۷۲/۰۲/۲۲

نسخه سوم به نماینده فرماندار تحویل داده می‌شود تا به هیئت اجرایی بخش تحویل دهد. نسخه چهارم در اختیار نماینده هیئت نظارت بر انتخابات قرار می‌گیرد و نسخه باقیمانده نزد رییس شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی باقی می‌ماند. برگ‌های رأی به تفکیک آرای صحیح، باطله مأخوذه و باطل غیرمأخوذه بسته‌بندی شده و داخل صندوق یا صندوق‌های قرار می‌گیرد.

۴- پس از پایان قرائت و شمارش آرا کلیه شعب شهرستان، هیئت اجرایی شهرستان با استفاده از فرم نتیجه قرائت و شمارش آرای هر یک از شعب، نتیجه کلیه اخذ رأی شهرستان را صورت‌جلسه می‌نماید. این صورت‌جلسه باید حاوی نتیجه کلی آراء به تفکیک شهر مرکز شهرستان، بخش مرکزی و هر یک از بخش‌های تابعه باشند و به تعداد مورد نیاز تنظیم و یک نسخه آن تحویل هیئت نظارت شهرستان و بقیه نسخه‌ها تحویل فرماندار شود.

تبصره- چنانچه پس از حصول نتیجه شمارش حداقل نود و پنج درصد (۹۵٪) صندوق‌های رأی یک شهرستان بقیه صندوق‌ها به علت مشکلات ناشی از صعب‌العبور بودن مسیر شعبه اخذ رأی تا مرکز شهرستان، بروز حوادث غیرمترقبه یا بروز هرگونه مانع پیش‌بینی نشده دیگر به مرکز شهرستان نرسید، این امر مانع از تنظیم صورت‌جلسه نتیجه کلی شهرستان نخواهد بود مشروط بر آنکه تعداد صندوق‌های واصل نشده در صورت‌جلسه قید شود.

۵- پس از اتمام کار قرائت و شمارش آراء و به دست آمدن نتیجه کلی اخذ رأی شهرستان، درب یا درب‌های محل نگهداری صندوق‌های رأی مسدود و با مهر انتخابات و مهر هیئت نظارت لاک و مهر می‌شود و بلافاصله جعبه‌های محتوی تعرفه‌ها نیز به منظور استخراج آمار و اطلاعات مورد نیاز مندرج در آن‌ها تحویل اپراتور می‌شود و پس از پایان کار درب یا درب‌های محل نگهداری صندوق‌ها باز و پس از قراردادن جعبه‌های محتوی تعرفه لاک و مهر شده در آن، درب محل نگهداری صندوق‌ها و جعبه‌های محتوی تعرفه بسته و لاک و مهر می‌شود.

تبصره- درب محل نگهداری صندوق‌های رأی تا زمان وصول دستور امحای اوراق انتخاباتی باز نخواهد شد مگر در صورت نیاز، به تشخیص هیئت‌های

اجرائی و نظارت شهرستان و یا دستور وزارت کشور و با حضور هر دو هیئت اجرایی و نظارت شهرستان که پس از رفع نیاز مجدداً درب یا درب‌های محل نگهداری بسته و به ترتیب قبل لاک و مهر می‌شود.

ماده ۳۲^۱- فرماندار پس از دریافت صورت‌جلسه نتیجه کلی اخذ رأی شهرستان از هیئت اجرایی بلافاصله نتیجه را با سریعترین وسیله مخابراتی به ستاد انتخابات کشور اعلام و پس از وصول نظریه ستاد انتخابات کشور مبنی بر انتشار آگهی نتیجه اخذ رأی شهرستان، در اجرای ماده (۸۰) قانون انتخابات ریاست جمهوری نسبت به تنظیم آگهی مذکور و انتشار آن در سراسر شهرستان اقدام و دو نسخه از صورت‌جلسه نتیجه کلی اخذ رأی شهرستان را به ستاد انتخابات کشور، و به هر یک از بخش‌های تابعه نیز یک نسخه ارسال می‌نماید و نسخه آخر در بایگانی فرمانداری باقی می‌ماند.

ماده ۳۳^۲- مسئولیت نگهداری و حفاظت مدارک انتخابات و صندوق‌های اخذ رأی تا وصول دستور امحای اوراق انتخابات به عهده فرماندار خواهد بود.

ماده ۳۴- به موجب اصلاحی ۱۳۷۲/۰۲/۰۱ حذف شده است.

ماده ۳۵- به موجب اصلاحی ۱۳۷۲/۰۲/۰۱ حذف شده است.

ماده ۳۶^۳- در پایان مهلت قانونی (حداکثر دو روز پس از تاریخ انتشار آگهی نتیجه اخذ رأی در شهرستان) هیئت اجرای شهرستان با حضور نظار یا ناظرین شورای نگهبان تشکیل جلسه داده و به شکایات واصله رسیدگی می‌نمایند و مراتب را در پنج (۵) نسخه صورت‌جلسه نموده و به فرماندار تسلیم می‌دارد.

تبصره ۴- در صورتی که تا پایان مهلت قانونی هیچگونه شکایتی به هیئت اجرایی نرسیده باشد مراتب عدم وصول شکایت نیز در پنج (ب) نسخه صورت‌جلسه و به فرماندار تسلیم می‌شود.

ماده ۳۷- فرماندار بلافاصله ۳ نسخه صورت‌جلسه رسیدگی به شکایات دریافتی از هیئت اجرایی شهرستان را به ستاد انتخابات کشور ارسال می‌دارد.

۱- اصلاحی ۱۳۷۲/۰۲/۰۱

۲- اصلاحی ۱۳۷۲/۰۲/۰۱

۳- اصلاحی ۱۳۷۲/۰۲/۰۱

۴- الحاقی ۱۳۷۲/۰۲/۰۱

ماده ۳۸- ستاد انتخابات کشور دو نسخه از صورت جلسات واصله موضوع ماده فوق را به هیئت مرکزی نظارت بر انتخابات جهت بررسی و اعلام نظریه نهایی شورای نگهبان ارسال می‌دارد.

ماده ۳۹^۱- وزارت کشور پس از دریافت نظریه شورای نگهبان مبنی بر صحت برگزاری انتخابات یا توقف یا ابطال تمام یا قسمتی از انتخابات ریاست جمهوری، مراتب را به مسئولین اجرایی انتخابات ابلاغ می‌نمایند.

ماده ۴۰- فرمانداران پس از دریافت نظریه شورای نگهبان از طریق ستاد انتخابات کشور بلافاصله نسبت به تنظیم صورت جلسه نهایی انتخابات ریاست جمهوری اقدام و ضمن مخابره نتیجه نهایی دو نسخه از آن را به ستاد انتخابات کشور ارسال می‌نمایند.

ماده ۴۱- فرمانداران سراسر کشور پس از وصول دستور وزارت کشور مبنی بر امحاء آراء و اوراق انتخابات ریاست جمهوری با حضور اعضای هیئت اجرایی و حتی‌الامکان هیئت نظارت بر انتخابات شهرستان نسبت به امحاء آراء و اوراق مصرف شده انتخابات شهرستان به نحو مقتضی اقدام و مراتب را صورت جلسه و دو نسخه آن را به ستاد انتخابات کشور ارسال می‌دارد.

ماده ۴۲^۲- چنانچه در خارج از کشور و یا در همه یا تعدادی از شهرستان‌های یک استان که با توجه به امکانات و یا هر دلیل دیگر قرائت و شمارش آرا با دستگاه شمارشگر مقدور و میسر نباشد، کار قرائت و شمارش آرا با دست با رعایت مواد زیر انجام می‌شود.

۱- کلیه اصلاحات به عمل آمده در مواد ۱ الی ۲۷ آیین‌نامه معتبر و ملاک عمل است.

۲- در ماده ۲۸ اصلاحات به عمل آمده در مراحل اول الی چهارم کلاً معتبر و ملاک عمل است ولی مراحل پنجم و شش این ماده به وضعیت قبل از اصلاح معتبر و ملاک عمل خواهد بود مشروط بر آنکه اصلاحات به عمل آمده در مواد ۲۵ و ۲۶ و ۲۷ و ۲۸ قانون انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران رعایت شود.

۱- اصلاحی ۱۳۷۲/۰۲/۰۱

۲- الحاقی ۱۳۷۲/۰۲/۰۱

۳- مواد ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴ و ۳۵ آیین‌نامه بدون اصلاحات و به وضعیت قبل معتبر و ملاک عمل می‌باشد.

ماده ۴۳^۱- حذف، تغییر و یا اصلاح فرم‌های مربوط به این آیین‌نامه و یا الحاق فرم‌های جدید مورد نیاز به آن، پس از تصویب وزیر کشور قابل اجرا است.